

Pobreta Rússia!

La Premsa capitalista d'occident es plany massa sovint de la fam que diu fa estralls a Rússia.

Es estrany que als russos, que amb tanta de facilitat es van espolsar el tsar, els popes, els grans ducs i altres benefactors del poble, els costi, ara, tant de curar-se del cuc roig que els mata de gana.

No deu ésser aquest cuc tan dolent com pretenen metges interessats, quan els que el pateixen no corren a lliurar-se'n.

Si els russos van afusellar l'emperador que els atipava i adoren als comissaris que els fan dejenar, es deuen haver tornat folls els russos o som ximpls nosaltres, o els grans diaris d'empresa ens prenen el pèl.

Això i no res més que això és el que passa indubtablement, com pot veure tot el que tingui ulls a la cara.

De la fam, l'atur forçós, la misèria, l'analfabetisme, el vici, els crims, la prostitució, l'alcoholisme, l'explotació de dones i criatures que per ací veiem, no en parlen mai, els periòdics pseudo-humanitaris.

Prefereixen omplir l'espai amb curses de "toros", partits de futbol i "machts" de boxa.

Però, ah, fillets!, quan es tracta de Rússia, quina manera d'avalotar, moure escàndol i tocar el bombo!...

Rússia, senyors, no és cap paradís. Hom ha d'apencar, certament, allà, per viure, i no tothom menja el que voldria.

CARTES DE FORA

Per als pobles lleidatans

"QUI COMPRA CACIQUISME...?"

(Un conte, un advertiment i una història)

Persones, pobles, viles i ciutats d'una certa nació, amb un formidable cabàs sobre el gep encara més formidable de l'esquena, passejant-se nit i dia, van cridant: "Qui compra caciquisme?" El seu crit, de vegades, sembla un estirabot d'histrió; de vegades, un plany amarg i sinistre d'esclau. A tot arreu els tanquen la porta, a tot arreu se'n riuen, d'aquelles dissortades persones, pobles, viles i ciutats, tractats tan inhumanament. "Truqueu a l'altra porta, germà!"

De vegades, però, una veu tota dolça crida el pobre carregat des del llindar d'un casal d'aspecte jueu. Parlen. Sembla que s'entenen. Però no han fet més que parlar. Millor dit, el romeu que pregonava sa mercaderia sense saber com desfer-se'n, sospira i tot. El jueu, però, ha parlat tan sols. Ha parlat i ha rigut. I el pobre home, el pobre poble, ha sortit al carrer i ha sentit doble pes a les espatlles. Aquell jueu, que riu darrera la porta, li ha acabat d'omplir el cabàs de caciquisme, bo i robant-li l'honra —ara l'oprimint tindrà un passat tèrbol— i tots aquells diners que portava al butxacó de l'armilla per a regalar al primer que l'alliberés de la terrible càrrega.

II

Ah, pobles de la província de Lleida, que heu sentit doblar el pes damunt les vostres espatlles; pobles que, per treure-us el pes que suposaven tants anys de vilesa dins les vostres Cases de la Vila, heveu acudit a un mitjà que no és el recte; que, per desfer-vos dels insignificants caciquets heu anat a caure a mans dels que els aguanten amatents, per la senzilla raó que han d'aguantar-los; deixondu-vos ben bé del tot de la clàssica son, i demostreu que sabeu donar proves de dignitat, no justament erigint en redemptors els cacics, que són els que fan viure els que vosaltres blasmeu, sinó rebellant-vos contra tots els que es presentin, que tots vénen de la mateixa rel i són la mateixa soca!

III

Hi ha un poblet, un d'aquells diminuts poblets de la Segarra, un d'aquells riallers poblets de la nostra Lleida que viuen treballant i sense gaires mal-de-caps, que ha sentit les batallades de la campana de la dignitat. I aquell poblet, que políticament—i ací donem a aquest mot tota la significació que pot tenir en un poblet de cinc-cents habitants—havia dormit la son dels benaurats anyades i més anyades, avui alça la seva enèrgica veu de protesta contra determinats individus de la localitat, aquells dos o tres individus de cada poble que s'honoren amb el títol de cacics, que s'honoren burlant-se de tothom, que s'honoren posant la llei sota la taula, que s'honoren amb l'avèrsió que tot un poble sent envers ells, que s'honoren amb l'oposició de tothom, perquè saben que al darrera hi tenen una colla de senyors del mateix ram, que també tenen el títol de cacic, i que també senten aquest pater-

nal amor envers les coses que pertanyen al proïsme.

Ve, però, que el poble es desperta i que vol tustar els dits als que tan injustament manegen les seves coses. I aquest poble acut a tots els mitjans, a tot el que ell creu mitjans per enderrocar "els dos o tres" que tenen la gosadia de burlar-se d'ells d'una manera tan desvergonyida; i, com aquells del conte, corren al jueu, que els espera amb la rialleta, sinistra i amb la porta mig tancada, per tal que els alliberi de la càrrega que no poden resistir.

Aquest poble lleidatà, aquest poble segarrenc, que és Nalec, ha acudit als que aguanten els que ell vol enderrocar. Aquest poble, però, veurà que el camí que ha emprès no condueix més que a perllongar la "qüestió" dies i més dies, fins que toquin a vigília d'eleccions. I aleshores, si; aleshores, per art d'encantament, aquell senyor, que, per exemple, podria dir-se Mateu, aquell senyor que abans només sabia dir-los que s'esperessin, que tot s'arreglaria, veureu com en un tres i no-res executarà ço que féu sospirar un poble dies i més dies. Aleshores també, poble de Nalec i pobles de Lleida, jo us diré que, acceptant-ho, a canvi de dipositar dins de l'urna la vostra voluntat, a canvi de regalar la vostra dignitat, podreu donar les gràcies al jueu mesquí del conte. I us diré també que si li heveu de donar les gràcies perquè us haurà alliberat del pes dels dos o tres que us feien nosa, heu de pensar que de primer li heu d'agrair l'haver-los hagut de suportar. I us diré que aquest no era el camí recte ni el camí noble. Us diré—tant debò que no calgués dir-vos-ho!—que havieu de refusar tractes amb els uns i amb els altres, que havieu d'haver esperat un quant de temps més, que havieu d'apoderar-vos del que era ben vostre sense haver d'agrair a ningú el que s'obté per mitjans legals.

Els cacics, recordeu-vos-en, si en alguna cosa es distingeixen, és per les majors dosis de cinisme, mala fe i poca-vergonya. Ja els coneixeu ben bé?... Si heu declarat la guerra als uns, per què heu d'acceptar l'ajut dels altres, tenint com teniu l'arma més noble i més poderosa per aconseguir la vostra gran victòria?...

DELFI
ESCOLÀ I FIGUEROLA

Un actiu vetllador

Feia poc que m'havia ficat al llit, i ja em sentia embolcallat per aquella mena de somnolència que se us emporta de la vida dolçament, com si una mà invisible i amarada d'un narcòtic us passés, suau, per davant del rostre.

Perdut en el llindar de la son, m'arribaven els brogits que esdevenen imperceptibles quan hom s'ha deixondu. Els esperits invisibles de la nit començaven a dansar dintre el meu cap, i àdhuc albirava en les tenebres, en les quals m'englutia la insensibilitat, filagarses d'un verd clar giravoltant davant dels meus ulls closos, talment com aquelles mates d'erba que es veuen entre l'aigua cristal·lina de les cales i que us donen la impressió de cabelleres fantàstiques de dones ofegades, rondant macàbricament quasi a flor d'aigua.

Si una ventada tardoral no hagués passat removevent les fulles sonores dels plàtans de davant de casa, potser ja m'hauria adormit, lliurant-me així d'aquest preàmbul somnolent i engolfant-me en els garfells d'un somni pesat o senzillament meravellós. Conscient de tot el que m'envoltava, però sense obrir els ulls.

De sobte, vaig sentir el soroll de les harmonioses molles del somier en moure's, i, obrint els ulls, em trobo en què la meua dona escoltava atentament, els ulls esbatanats per la curiositat, amb el cap separat del coixí. En interrogar-la amb l'esguard, va dir-me, amb la veu un xic velada:

—¿Sents, quina mena de soroll?

Amb l'embajament marcat a la cara, vaig treure una orel·la d'entre la tèbia flonjor del llençol; però no sentint res, i davant d'un gest insistent de la meua esposa, vaig apuntalar el meu cos en tensió sobre els meus colzes, i amb el cap un poc inclinat, com per poder escoltar millor, vaig restar un moment silenciós, quiet, sense sentir altra remor que la del vent en passar xiulant per entre les escaletes del balcó.

Al cap d'un instant va deixar-se sentir una fresa semblant a la d'una unglia que esgratinés sense interrupció el plafó de la porta de la cambra.

Vaig comprendre tot seguit que aquell soroll no era altre que el rosc d'un corc que minava la fusta, i, estirant-me de nou en el llit, vaig esperar a què la son s'apoderés de mi. Però fou endebades. Aquell menut coleòpter seguia la seva obra destructora; i el seu rosegat anava apoderant-se del meu pensament. El vent em portava l'eco d'unes campanes que desgranaven les hores i no podia aclucar els ulls. El treball persistent d'aquell cuc invisible es convertí en la meua obsessió, i no vaig poder adormir-me fins que les clarors matinals començaren a entrar per entre els porticons mal ajustats.

A la nit següent, el rosc ja no va desvetllar-me tant, fent-se'm agradable per moments, i va donar-se el cas que quasi se'm feu imprescindible en les meves hores nocturnals.

Li havia posat una mena d'afecte, com el del reclús a la rata que penetra cada nit a la seva cella, i si a altes hores de la nit em despertava i no oïa la seva fresa, per haver interromput la seva perforació en la fusta, m'entrava una mena de neguit, i ja no m'era possible agafar la son fins que l'actiu insecte tornava al seu treball de miner.

Un matí vaig atrapar la meua dona amb una xeringueta plena d'alcohol a la mà i amb l'orella apropada a la porta, com si l'auscultés. Vaig enutjar-me molt en endevinar les seves malicioses intencions. Si arriba a emmetzinar aquella bestioleta que era com un recondit diapasó de les meves nits, hauria jo sofert una forta sotragada.

Sentia per ell una d'aquelles passions que hom sent a voltes per una nimietat qual-sevol que arriba a fer-se mestressa de les nostres cavil·lacions. Aquell corc era, per mi, com un diminut martell que colpejava en la meua pensa, ensems que em foragitava els mil i tants murmuris de la nit i de la vida.

Aquest petit accident féu recórrer-me d'un altre fet molt semblant i que palesa la meua tendència a respectar tot ço que,

invisiblement, i registrant-se en la nostra intimitat, remou la sensibilitat de la manera més estrambòtica moltes vegades.

En una de les nombroses cambres de dispesa, en les quals s'ha trespolat la meua joventut, hi havia una porta que tocava un motiu de Debussy quan l'obria, i una frase de Schumann en tancar-la.

Aquesta porta era un gran al·licient per mi. La meua situació no em permetia tenir piano, i, gràcies a ella, podia improvisar concerts, en el programa dels quals figurava el motiu de Debussy a la primera part, i la frase de Schumann a la segona.

Els que ocupaven la cambra de cada costat, cansats d'aquests dos fragments, van queixar-se sense raó. Jo els deia que més pesada es fa una porta que toqui només un aire musical. Per la meua part, però, estava content de tenir una porta que amb els seus grinyols indignava els companys de dispesa, car hom està satisfet de ço que molesta els altres.

Un dia, però, la porta va emmudir, i, amb estupefacció, vaig saber que la dispesera havia untat les frontisses.

"Heu comès una mala acció—li vaig dir.—Penseu que el temps, amb un gust digne d'elogi, havia emprat potser dos anys per a introduir, en les frontisses rovellades d'aquesta porta, dos fragments de l'harmoniosa pensada dels grans mestres, i vós ho heu destruït tot amb una ploma de gallina untada d'oli."

Per què, doncs, tenia de permetre que es destruís aquell animalet que em vetllava totes les nits, i que s'havia convertit en quelcom preciós per a la meua existència? Crec que, així com a Anglaterra el fet de sentir el cant d'un grill dintre una casa és senyal de felicitat, un corc, en una cambra, hauria d'ésser el símbol de pau dintre la llar.

I el dia que deixaria de sentir-se el seu rosegat constant, cavernós, trobariem a mancar quelcom que, si bé ens corcava els mobles, ritmava una cançó pregonadora de l'activitat d'un insecte que canta treballant i que en cridar la nostra atenció i en alterar els nervis, ens lliura de les preocupacions que ens assetgen sempre que la quietud que ens envolta és completa.

VELL FAUNE

Un més a la llista

Llegim a "La Publicitat" del passat dijous:

"Ciutat del Vaticà, 28.—La Congregació de Ritus, en la seva sessió d'ahir, aprovà dos miracles per a la beatificació del venerable Pare Antoni Maria Claret, bisbe de Santiago de Cuba i arquebisbe titular de Trajanòpolis i fundador d'una ordre de missioners, el qual morí en 1870.

El procés ordinari per a la beatificació s'havia iniciat a Vic."

Cal que felicitem els vigatans per haver fet un sant més. I quin sant, tira peixet! No en neixen pas cada dia, d'aquests! Amb Sor Patrocini, la monja de les Ilagues, el Pare Claret, autor d'aquells versets tan divertits: "Jóvenes que vais bailando...", fou un dels principals ornaments de la cort d'Isabel II.

Fixeu-vos
en la gent jove que
té la República:

Ortega i Gasset
Nicolau d'Olwer
"Azorín"
Carrasco i Formiguera
Pérez de Ayala
Bofill i Mates
Jiménez de Asúa
Josep Xirau
Gregori Marañón

Fixeu-vos
en la gent vella que
té la Monarquia:

García Prieto
Cambó
Santiago Alba
Puig i Cadafalch
Romanones
Vallès i Pujals
Bugallal
Ventosa i Calvell
Doctor Albiñana

Aquesta llista l'anirem allargant per a demostrar on són els capacitats, els dignes, els valors.

Correu de l'Estranger

LES MEMÒRIES DEL PRÍncep DE BÜLOW

AN estat publicades "Les Memòries del Príncep de Bülow". Aquestes Memòries constitueixen dos grossos volums interessantsíssims, els quals seran, per molt de temps, el llibre de moda a Europa, el llibre de la màxima actualitat.

No donen una molt alta idea, certament, ni del mateix ex-ministre de Guillem II, ni menys encara del sobirà imperial, del qual ell fou, durant molts anys, el seu més adicte servidor.

Guillem II hi apareix al nu, tal com és, tal com ja el coneixen els nostres lectors: un pobre infeliç, en suma, grandiloqüent, retòric, violent de paraules i pusillànim en els actes, follament enamorat dels uniformes, dels honors i de les parades...

En el fons temia la guerra que la seva política feia esdevenir inevitable. La seva proverbial covardia li va proporcionar la més trista i lamentable de totes les postes. Quan l'hora tràgica va arribar, no va haver-hi ningú al seu costat — diguem-ho amb les pròpies paraules de Bülow — "per a dir-li que una mort honrosa al camp de batalla era mil vegades preferible, per al país, per a la dinastia i per a ell mateix, que no una fúgida vergonyant i vil".

Però en les "Memòries", Bülow no es limita a descriure Guillem II. Es descriu ell mateix. I el retrat no és tampoc, malgrat de la bona voluntat, posada al seu servei, gaire favorable; és que hi ha coses que no tenen remei, que no poden ésser millorades amb res.

El príncep Bülow, ministre de Guillem II, era, en veritat, intelligent, molt intelligent, culte, polític i hàbil. Però quina sequedat de cor, en canvi, i, sota un comport elegant, quin cinisme, i — diguem-ho clar — quina baixesa d'ànima!

Cal desitjar que, sobretot a Alemanya, les "Memòries" de Bülow siguin força llegides. Si era necessari encara, des d'un punt de vista moral, acabar amb un règim mort políticament, no res millor que aquesta lectura per a contribuir-hi eficaçment.

LA CRISI DELS ESTATS UNITS I LA GRAN UNIÓ

LS Estats Units han entrat sense cap mena de dubte, en els anys de les vaques magres. El nombre de banques que tanquen, així com també el dels obrers sense feina, amb les desagradables complicacions corresponents, augmenta de dia en dia. Al mateix temps, hom preveu la imminent iniciació d'un gran moviment revolucionari.

El nombre dels bancs que, de l'any 1921 al 1929 han fet fallida, puja a 5.640. L'any 1926 fou particularment desastrós. Però el 1930 ha batut tots els rècords, amb més de mil banques tancades (981 exactament, durant els onze primers mesos). En un sol dia del mes de novembre van registrar-se 51 fallides bancàries.

Quant al nombre d'obers sense feina, puja, actualment, a uns 7 milions. I durant el passat mes de desembre (darreres estadístiques conegudes), aquest nombre va tenir encara un augment de 300.000.

Els polítics i economistes que cerquen remei a aquesta crisi formidable, que no té precedents a la història, es divideixen en dos camps. Els uns, el cerquen en el camp proteccionista i conservador; els altres, en el camp del liberalisme.

Sembla, però, que el corrent liberal és més intens i que té arrels més pregones en l'opinió nacional. L'argument de l'egoisme sagrat perd terreny, mentre que aquells que, amb un esperit més internacional, preconitzen una política de cooperació amb Europa i l'adopció de mesures francament liberals, conquisten cada dia noves posicions.

Congratulem-nos d'aquest canvi d'opinió que sembla ja una realitat en l'Amèrica del Nord. Tots els països del món passen per una crisi extremadament aguda, conseqüència forçosa de la guerra. I tots els països necessiten, per a sortir-ne, d'una estreta i lleial col·laboració mútua. És la unió que, penosament, hom tracta de realitzar a Ginebra. I remarquem que, malgrat de tot, els americans en són encara absents.

UNA DEMANDA

Els presidents dels Sindicats Unics sollicitaren la reobertura dels centres clausurats al capità general. I

"BORRON Y CUENTA NUEVA"

Per altra part, el governador civil va dir que tots els Sindicats Unics havien estat esborrats del govern civil i que per tornar a funcionar havien de sol·licitar-ho, presentar els estatuts i no sabem quantes coses més.

SIGUEU HUMANS!

A la presó de Sant Sebastià hi ha més reclusos dels que hi caben. Entre ells s'han declarat 22 casos de grip. Hi ha celles desguarnides i no hi ha roba als llits. D'això, els que hi estan tancats se n'han queixat...

Humanitat, senyors ministres, humanitat. Un reclus no és una bèstia. Cal atendre els precs dels que tenen la dissort d'estar privats de la llibertat.

EL PAPU

A Madrid han prohibit l'exhibició de pel·lícules russes. No tan sols les de tendències avançades, sinó totes les d'allà.

Per si pogués interessar-li, avisem al govern espanyol que hem vist, en dues sastreries de la nostra ciutat, grossos cartells que diuen: "Abrics russos". I abans que s'alterés l'ordre, cal que s'incautin d'aquelles "prendas" que a ben segur provocaran algun conflicte.

LES COSES BEN FETES

A Vilatova i Sant Paquiderm podran escollir l'alcalde que els doni la gana.

A les capitals, caps de partit i pobles de més de sis mil ànimes, seran de R. O. Roda el món i torna al Born.

NO DEVIA ESSER MARE

Una dona, que deia ésser mare d'una criatura, però que no podia, no devia ésser-ho, perquè l'infant feia pipí al llit, li va posar una cullera, vermella pel foc, en una part del cos...

ALERTA!...

Hom anuncia que don Joaquim Bau presentarà la seva candidatura, com a monàrquic, pel districte de Tortosa.

Cal recordar que el senyor Bau—Bauet, com amorosament li diuen els tortosins dinàstics—fou un dels pupins més eixerits...

Amb tot, això no fou obstacle, naturalment, perquè l'Ajuntament de la ciutat de l'Ebre,

El lloro del plats i olles

No se n'havia conegut pas cap de lloro com aquell, tan vistós ni tan xerraire.

De totes les espècies hagudes i per haver, resultava la més especial i digna d'estudi anatómic, car no podia pas ésser que els lloros, ni els de Veracruz, tan famosos, poguessin tenir un dispositiu verbal de tanta variació i tanta potència.

Fins semblava, de vegades, que tingués constantment al darrera seu algú acostumat a l'oratoría, algun xerraire prestidigitador de carrer per exemple, que li anés dictant els acudits, tants i tants n'arribava a dir, d'un cap del dia a l'altre, i això que segons deien, era abstemi, cosa que s'havia posat en dubte fins pels propis admiradors.

Els desenfeinats del barri, que sempre n'hi havia, s'hi passaven les hores mortes al davant de la botiga del plats i olles per tal de fruit oint-lo, i creguen que n'hi havia que fins restaven embadalits i obsessiats de tal manera, que en arribar a casa seva, en lloc de la bona nit, inconscients, repetien allò de "Lorito real..." "dame la patita..." "de Portugal..." "del casado y del regalo..." "del buen viaje y buen pasaje..." etc., etc.

Verament era meravellós, i això que ni el mateix que el tenia no podia explicar l'origen de llur sapiència ni l'edat de llur pràc-

sota la seva presidència, s'entrampés fins al moll dels ossos.

POBRES FERROVIARIS!...

L'article aparegut a "La Epoca" contra l'elevació dels sous dels ferroviaris ha produït general indignació.

No tenen raó de demanar augment de sou treballadors que cobren un jornal miserable de 5.37 pessetes?

Nosaltres, però, comprenem perfectament la posició de "La Epoca".

No són, per ventura, els senyors de "La Epoca" els principals accionistes de les companyies carilaires?

EL REI CAÇADOR

El rei ha marxat a Andalusia per assistir a la cacera organitzada al seu honor al vedat de Donyana pel duc de Tarifa.

L'ESTAT DE GUERRA

S'ha aixecat l'estat de guerra en algunes poblacions d'Espanya. Una de les afavorides és Barcelona.

Ens en alegrem, per les aixecades. Les altres poblacions es veu que no, pobretes!, no eren bones minyones.

ELECCIONS

Hom diu que es faran, hom diu que no es faran... Hom diu que seran sinceres, hom diu que no en seran...

Hi ha qui se n'alegra de què hi hagin eleccions: els que tenien gana i ara veuen la perspectiva d'una taula parada.

ESTUDIANTS

A Granada i a Sevilla i a Madrid, sembla que els estudiants tornen a cridar.

Val a dir que aquests xicots tenen bona veu.

AQUESTS TENEN MES SORT

Un nou terç de la guàrdia civil—ja ens podem alegrar: ara sí que estarem ben guardats—ocuparà un dels pavellons de l'Exposició.

Aquests ho han tingut més aviat arranjat que els infants per als quals hom demanava un Grup Escolar al carrer de Lleida.

NO HI HA DRET

Cal no oblidar la situació dels carters, senyors. Els carters treballen com pocs funcionaris i, en premi, cobren poc i malament.

A això no hi ha dret!

Espurnes de la setmana

I pensar que Pius Baroja havia estat republicà radical!

***

L'esperit cavernícola de Catalunya es manifesta en la reacció que predomina a quasi tots els partits polítics. Passa per "Acció Catalana" un vent de dreta que enterboleix malauradament tant l'esperit del partit com el del diari representatiu.

***

Oh, car Nicolau d'Olwer, vina aviat, si no vols, en arribar, trobar desfeta aquella multitud compacta i jove que volia ésser una Catalunya liberal i republicana!

***

Un pensament suculent de Pierre Veron: "El censor es creu que és un cirurgià S'equivoca. No és res més que un botxí del pensament".

***

Sembla que aviat "Unió Catalana" deixarà d'ésser controlada per la "Lliga Regionalista", o que el senyor Cambó encapçalà el cabdillatge d'aquella agrupació de tècnics.

***

Allí on hi ha un tècnic, hi ha un duro. Allí on hi ha un duro, hi ha un tècnic.

***

Hi ha una mena de gent inoportuna que es diuen oportunistes.

***

Els homes que volen estar sempre a les madures, solen romandre, anys i anys, a les verdes.

En la política espanyola n'hem tingut un cas: Melquiades Alvarez.

En la política catalana en tenim un altre: Cambó.

***

Per tots els districtes de Catalunya hi ha una nova epidèmia: candidats.

Tothom preparà els seus districtes. Tothom vol ésser diputat. Tothom vol surar en aquest mar confús i brut. Què hi farem!

***

No han estat mai a la presó els que especulen, àdhuc en aquestes hores, amb la pesseta, tot donant-li, cada dia, un preu inferior al que certament té.

***

Si llegissiu el "Butlletí Oficial", veurieu que cada dia hi ha més fallides fraudulent, més suspensions de pagament, més desastres declarats.

***

Cal tenir confiança en el futur.

***

Recomanem als nostres lectors el setmanari francès "Vu", d'aquesta setmana. Hi ha un article d'Alexandre Lerroux

***

Ací encara hi ha empresonats governatius.

***

No entenem per què continua empresonat Andreu Nin.

Deu ésser perquè tradueix novel·les del rus.

***

Voldriem saber què s'han fet de totes aquelles promeses d'exigir responsabilitats als regidors de la Dictadura que feren els regidors actuals en prendre possessió de llurs càrrecs.

***

Segneixen els treballs per dur a terme aquella candidatura monàrquica de la qual en parlàrem en el número darrer.

***

El senyor Calvo Sotelo va lliure pel carrer.

***

També hi va el marquès de Guadalorce.

***

I tots els col·laboradors de la Dictadura.

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

S'ignora el domicili actual dels senyors Marcellí Domingo, Lluís Nicolau d'Oliver, Manuel Carrasco i Formiguera, Lluís Companys, etc., etc.

Hi ha diferències que honoren.

"Acció Republicana" és partidària d'anar a les eleccions, però el seu "leader" diu que "farà el que facin els altres partits". Ara cal que els altres partits, tots plegats, diguin si s'ha d'anar a fer els gegants davant d'unes eleccions que s'anuncien amb suspensió de garanties constitucionals, amb censura, amb coaccions governatives, amb un programa d'immoralitat i de venda i compra de vots, com a l'any 1917, en què la finança alta inicià la seva intervenció en la vida política espanyola.

Pobre país aquest, on els botxins i els dictadors encara tenen partidaris!

Un mite:
La llibertat de pensament.

Un altre mite:
La normalitat.

Una veritat:
La pesseta ha baixat de categoria una altra vegada.

Al segle XIX, la reacció espantava els burgesos amb els anarquistes i la Revolució francesa. Ara els espanta amb el comunisme. La pobra burgesia, com les criatures, necessita "papus" per a dormir tranquil·la.

Desconfiança

—Ara, quan jo surti, no passi el temps provant-se les meves sabates i els meus vestits.

Per no voler perdre una mica, aquesta pobra i ignorant burgesia acabarà perdent-ho tot.

Kerenski, com a Rússia, seran ineficaços per a servir de mur de contenció al fet de la revolució social.

Cal tenir en compte que l'hora de la revolució burgesa pot passar, i que llavors els

Si Kerenski hagués tingut el poder l'any 1915, potser no haurien succeït mantes de les coses que han passat.

Creure's que el món no marxa, és una malaltia mental de certa part del país.

La lluita d'ara, és una lluita entre els dignes i els indignes.

Una mentida.
Estem en el millor dels mons.

En la lluita de mentides: la mentida natural, l'estatut i la nota diplomàtica.

J. de T. Ll.—Ni l'un ni l'altre no són publicables.

Un de dinou anys.—Anirà; però, per una altra vegada, feu-ho més curt.

A. B.—No va ni amb rodes.

Juli Tres.—Ho guardem. Si estem d'humor, un dia o altre, ho arreglarem i serà publicat.

Sportiu.—Creiem que hi ha altres tribunes més adequades on publicar-ho.

Res.—Res, la veritat. I perquè no és res, l'hem tirat al cove.

Maria Rosa.—Lamentem haver-li de dir que el nostre setmanari no és "En Patufet". Santa innocència!

J. T.—Altra vegada? Com voleu que us ho diguem? En vers, també?

Alcornocopoulos.—Podíem haver triat un pseudònim més curtet, tanmateix! No ens és possible atendre la vostra petició.

Imp. LA CAMPANA. — Om, 8. — Barcelona

L'afer del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria

LA CAMPANA DE GRACIA, periòdic obrer i d'esquerra, que sempre s'ha destacat fent-se ressò de les causes justes, no podia deixar passar per alt l'enutjós afer del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria. Primer, perquè sortir en defensa del Casal de la Dependència era defensar la llibertat; després, perquè tot esperit liberal ha d'ésser contrari a les ordres absurdes, vinguin d'on vinguin i les dicti qui les dicti. Els nostres lectors hauran vist que els hem tingut al corrent sempre, sobretot en aquests darrers temps, d'aquest afer. Com podiem, doncs, callar en els moments que el vell Centre de Dependents retornarà a la seva vida normal, essent lliurat als seus socis veritables?

Els nostres articles, manxetes, comentaris, han estat sempre inspirats en la reparació d'una injustícia comesa per la primera dictadura. Sempre volguérem fugir de l'atac personal contra els dirigents actuals—encara—d'aquella casa. Algú haurà cregut que la nostra actitud no fou prou valenta. A aquests, els hem de recordar, una vegada més, que defensar la causa del Centre no volia dir maltractar els seus dirigents, per poc grats que ens fossin. De primer antuvi, vàrem desglossar el Centre dels Sindicats. Aquests, com tota organització obrera, tindran les seves coses, i altres, amb més justesa, els hauran combatut. A nosaltres no-més ens dolia que els dependents de Catalunya veïssin invadit el seu Casal per altres sectors, no tan sols no addictes al seu ideari, sinó contraris en absolut als corrents de renovació imperants i que cada dia són més concrets.

El que sí hem lamentat sempre és que la Junta posada per Martínez Anido i la que va succeir-la amb ben poques variants, no emprés sempre l'actitud noble que els qui la combatíem utilitzàvem. La major part de periòdics que comentaven les gestes de les persones que acabdilla el senyor Sales, ho feien en tons de crítica objectiva, i ben poques vegades varen caure en l'atac personal. Ells no correspongueren així, i, per mitjà del seu butlletí, l'única tribuna que hem llegit, perquè la nostra condició de socis ens hi obligava, han estat llargues mesades insultant els socis antics, les Juntes del Centre i llurs seccions, als qui defensàvem el dret i a la Premsa que, amb tant braó, ens ha brindat les seves pàgines. Durant aquestes anyades, que amb el puny clos i l'ai! al cor, veïem canviar la nostra casa, perillar el nostre patrimoni, menysprear la causa santa, hem llegit cada mes, en el butlletí del "Centre", paraules gruixudes, insults colpadors, i de tot plegat en treïem una sola deducció: l'esperit inquiet d'uns senyors que volien imposar per força la seva autoritat en una casa que no era la seva, que sols hi pogueren entrar per ordres governatives i que, si no hagués estat així, mai, mai no haurien pogut assolir-ne la direcció.

I ens dolia—repetim—que, veient la poca po-

pularitat, el poc grats que eren pels socis conscients, volguessin aguantar-se per valentia, en els seus llocs. Tenim la seguretat, l'absoluta seguretat, que si el Centre hagués estat un os, quan el govern els el va lliurar, haurien refusat l'oferiment; no s'haurien volgut trencar el cap ressuscitant un mort. Però el Centre era una fruita apetitosa, en ell s'hi podia defensar una sopeta molt bona i, comptant que la situació anormal de la nació durés unes anyades, podia vestir molt tenir casa pròpia, jugar amb milers de pessetes mensualment i dir-se President de l'entitat més important del nostre país. Què hi valien uns quants exaltats, si ells en poques mesades serien més! Què volia dir, molts anys de pagament per un soci antic, si se'l podia eliminar així que ells volguessin?

Aviat vàrem veure un capgirell al nostre casal. Capgirell que encara dura avui. Capgirell que haurà costat moltes mils pessetes. La Junta del "Centre", com a bona dictadora, tingué la mania de les obres. I allà s'ha reformat tot, algunes coses les aplaudim; altres—les més—, no. Al Centre hi ha imperat l'absolutisme. S'ha expulsat gent que feia anys n'era empleada, per no compartir les idees dels dirigents. S'han enviat oficis de queixa a altres. No s'han contestat, com és deure de tota Junta, preguntes dels socis. Aquests—ens referim als antics—haviem de pagar i callar si no volien veure's expulsats com molts altres companys estimables. L'única preocupació dels dirigents actuals—encara!—era que marxessin o poguessin treure els socis antics. Erem el seu pesombre. Però nosaltres ens comptem entre els que hem pagat totes les quotes sens falta i, veient-nos postergats, retardat el pagament d'uns subsidis, no atinent-nos el cobrador, no contestant-nos la Junta, hem pagat sempre, sempre, per a poder ésser més tossuts que ells, per no veure'ns trets de la casa que fa més de dotze anys hem ajudat a pujar o, donant-nos de baixa, ajudar a que es quedessin amb els nostres interessos legítims. No! nosaltres no hem compartit mai el criteri de molts d'altres que, socis també, en veure's intervinguts per elements estranys; en veure's convertits en sindicalistes lliures per força; en veure el seu casal invadit per persones ingrates als sentiments més preats, es donaren de baixa per no "ajudar-los a créixer". Nosaltres hem aportat, malauradament, la nostra ajuda als qui ens portaren al sacrifici, però els hem ajudat convertits en la seva ombra malévola. Erem uns espectres que voltaven per aquelles sales, classes, saló, i els atabalàvem amb la protesta continua. Cada gesta seva era una protesta nostra; cada nova atzagaiada, un càrrec que els fèiem. I nosaltres, malgrat d'ésser molt petits davant el nombre de socis adventicis, aguantàrem el tipus. Per això no ens hem donat de baixa, com feren altres companys que estimen el Centre tant com nosaltres. Per això no vàrem permetre

que se'ns expulsés per manca de pagament, com molts d'altres, que aviat tornaran a figurar en els rengles del casal de la dependència.

Ara, en veure que una Reial Ordre nomena uns interventors de l'Estat per a fer una inspecció al Centre i que, finida aquesta, ha d'ésser lliurat el nostre patrimoni a la Junta destituïda, hem anat a la nostra casa. Hem volgut passejar-nos per les seves sales i hem fugit corrents. Allò encara no és "a casa". I esperem, amb dalit, que els interventors tinguin l'inventari que s'està fent; esperem que la recitació d'aquests senyors faci llaurar drets, amb tota justícia, els senyors de la Junta d'ara. Desitgem que aquells llogaters que encara queden en els pisos alts es traslladin a la seva casa pròpia. Felicitats d'ells! —I esperem que el viatge a Madrid del senyor Sales serveixi per no demorar el compliment de la Reial Ordre, amb la qual estem d'acord, completament d'acord, ja que no vol dir pas que el Centre quedi per sempre en mans de la Junta destituïda. Ben clar diu que en el termini de tres mesos s'ha d'elegir la Junta que vulguin els socis. Valgui aquest aclariment pels qui, no estant d'acord amb la Junta actual, tampoc no ho estan amb els qui composaven la destituïda pel dictador.

Que es lliuri el Centre a la Junta que un dia van posar els socis; que vinguin després les eleccions. I, si els socis votem o no els mateixos, cap més que nosaltres no pagarem els plats trencats. Però que no es pretengui fer eleccions amb tupinades pels senyors d'ara. Ells, a ben segur, voldrien que fóssim els socis qui diguéssim la nostra darrera paraula i que el govern permetés una votació. És absurd pensar en això, escarmentats com estem de la forma poc seriosa—no volem emprar altre mot més contundent—com s'han fet les votacions en aquella casa. Ens atrevim a afirmar que, mentre hi hagi un sol dels individus de les Juntes actuals en els seus llocs, les eleccions sempre els donaran una majoria colpadora i serien sempre els amos, per força, del Centre. Per tal que l'elecció sigui veritable, raïosament sincera, com anomena aquests actes el general Berenguer, han d'ésser-ne fora —del tot—els d'ara.

No cal dir com celebrem l'esperit de justícia que denota la R. O. darrerament dictada. Ara veiem el final de l'afer del Centre de Dependents. Hem lluitat llargues anyades, i per fi la raó s'imposa. Ens plau que, a no tardar, poguem entrar, amb el cap ben alt, per aquella porta que travessaren els nostres homes més preats, el millor planter de la dependència catalana.

Fem punt final i, com a nota informativa, publiquem el text de la R. O. que tornarà a nosaltres el "Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria".

Domènec DIUMENGE

El president del Consell Directiu del C. A. D. C. I., que va ésser destituït per la Dictadura, ha rebut trasllat de la R. O. de la presidència del Consell de Ministres, que diu així:

"Ministerio de Trabajo y Previsión.—Sr. Presidente del Consejo de Ministros, con fecha del 8 del actual, comunica a este Ministerio la Real Orden siguiente:

"Atendiendo a la solicitud elevada por la actual Junta Directiva del Centro de Dependientes del Comercio y de la Industria de Barcelona, en demanda de que se efectúe una intervención oficial en dicha entidad, y con el fin de normalizar la situación legal del citado Centro, perturbada por la Real Orden de la Presidencia de 3 de noviembre de 1926, que destituyó la Junta Directiva del Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Industria de Barcelona; S. M. el Rey (q. D. g.) ha tenido a bien disponer: Primero: Queda derogada la Real Orden de 3 de noviembre de 1926, que destituyó la Junta Directiva del Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Industria de Barcelona.—Segundo: La actual Junta Directiva del Centro de Dependientes continuará en sus funciones hasta hacer la entrega completa de la documentación, fondos, enseres, etc., a la Intervención oficial que se nombre para tal objeto.—Tercero: Se designa a don José Aragón Montejo, director general de Acción Social, y a don Augusto Castañeda, inspector del Cuerpo de Seguros, a los efectos de la Intervención antes citada y para que en el plazo más breve que le sea posible se hagan cargo de la documentación, fondos, enseres y cuanto constituya los bienes propios del Centro de Dependientes del Comercio y de la Industria de Barcelona, levantando la oportuna acta de todo ello.—Cuarto: Una vez realizada la entrega antes ordenada, quedará restituida la Junta Directiva del Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Industria de Barcelona, que destituyó la Real Orden de 3 de noviembre de 1926, la que, con los elementos que hoy existen de ella, y con carácter provisional, entrará en funciones, cesando en su cometido la Intervención oficial. Esta Junta Directiva provisional convocará dentro del plazo de tres meses, a contar desde el día en que se posea, una Asamblea general que de un modo reglamentario y definitivo elija la Junta Directiva de la entidad.

Lo que traslada a V. para conocimiento de la entidad de su presidencia y cumplimiento de lo ordenado.

Dios guarde a V. E. muchos años.—Madrid, 19 de enero de 1931.—El Sub-secretario, Felipe G. Cano."

Señor presidente de la Junta Directiva del Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Industria, destituida por R. O. de 3 de noviembre de 1926.—Barcelona."